

ТЕСТ №3

Изходно ниво IX – XII клас

Име:..... клас.....

Прочетете текста и отговорете на въпросите от 1. до 7.

Еньовден

В народния календар на този ден е денят на билкаря.

В нощта срещу Еньовден билките имат най-голяма сила. Вярва се, че след изгрева те я губят и не трябва да се берат. Затова се събират рано сутринта, преди да се е показало слънцето. Това се прави при специален обред за “откупване” на тревите от самодивите: бабите подреждат в кръг цедилките, в които са набрали лечебните и магически растения и играят около тях “сключено хоро” в пълно мълчание. От билките, между които на първо място еньовче, жените правят еньовски китки и венци, вързани с червен конец.

В някои райони приготвят толкова китки, колкото души са в семейството, наричат ги и ги оставят през нощта навън. Сутринта по китката гадаят за здравето на този, комуто е наречена. Еньовските китки и венци окачват на различни места из дома и през годината ги използват за лек – с тях кадят болните, запойват ги или ги окъпват с вода, в която са топили китките или венците. С тревите и цветята, набрани на празника, увиват и голям еньовски венец, през който се провират всички за здраве. Той също се запазва и се използва за лекуване. Според народните вярвания болестите по човека са 77 и половина. За 77 болести има цяр, само за половината болест - няма. **Впрочем** и за нея има половин билка, която обаче само определени билкари могат да намерят и използват.

Източник : Онлайн издание

1. Защо народът свързва Еньовден с билките :

- Защото вярва, че всяко цвете, откъснато на този ден, има лечебни свойства.
- Защото вярва, че на този ден болните трябва да се лекуват с билки.
- Защото вярва, че в нощта срещу този ден, свойствата на лечебните растения са най-силни.
- Защото вярва, че самодивите даряват с лечебни свойства тревите в нощта срещу този ден.

2. Кое твърдение не е вярно според текста:

- При брането на билки на Еньовден се спазва обредът „откупване“ на тревите от самодивите.
- През еньовския венец хората се провират за здраве.
- Когато играят „сключено хоро“, жените не проронват дума.
- Еньовските китки и венци се вързват с бял и червен конец.

3. С еньовската китка се гадае :

- за късмета на човека, на когото е наречена.
- за бъдещето на човека, на когото е наречена.
- за здравето на човека, на когото е наречена.
- колко дълго ще живее човекът, на когото е наречена.

4. Защо еньовските китки и венци се пазят през годината :

- Защото се използват за лек.

- б. За да гонят болестите.
- в. За да носят здраве.
- г. За да гонят самодивите.

5. Каква като част на речта е подчертаната дума :

- а. съюз
- б. междуметие
- в. наречие
- г. предлог

6. С коя от посочените думи или изрази можете да замените тази подчертана дума?

- а. освен това
- б. всъщност
- в. за сметка на това
- г. въпреки че

7. Коя дума се използва в съвременния български език вместо народните думи „цяр“ и „лек“ ?

.....

8. На кой празник можем да се насладим на нестинарските танци ?

- а) Гергьовден
- б) Трифон Зарезан
- в) Свети Константин и Елена
- г) Благовещение

9. Свети Тома, когото почитаме на празника Томина неделя, носи прозвището :

- а) Безверни
- б) Неверни
- в) Доверени
- г) Поверени

10. Народът е казал : *Всяка капка гергьовски дъжд носи жълтица*. С кое поверие е свързано това ?

- а) Капките дъжд на Гергьовден се превръщат в жълтици.
- б) Ако ни навали дъжд на Гергьовден, ще бъдем богати.
- в) Ако на Гергьовден вали дъжд, годината ще е плодородна.
- г) На Гергьовден от небето падат пари.

11. Напишете по един синоним, една сродна дума и един антоним на думата *тъмен*.

.....

.....

.....

12. Какви са подчертаните думи ?

Аз **умирам** и светло **се раждам** –
Разнолика, нестройна душа.
През **деня** неуморно **изграждам**,
През **нощта** без пощада **руша**.
(Димчо Дебелянов)

- а) синоними
- б) пароними
- в) антоними
- г) омоними

13. В кое изречение няма пунктуационна грешка:

- а) Дважди мери веднъж режи
- б) За вода ходил и вода не пил.
- в) И думай и за после мисли.
- г) Има си брада има си и гребенче.

14. Подчертайте формата, при която частицата НЕ е употребена правилно :

- а) *Невярвайки /не вярвайки* във възкресението на Исус Христос, Тома поиска да види и пипне раните му.
- б) Според Евангелието ако *непростите / не простите* на човеците съгрешенията им, и вашият Отец няма да прости съгрешенията ви.
- в) *Неочаквано / не очаквано* за всички, моето яйце се оказа „бияч“.
- г) *Неумеещите / не умеещите* да разпознават билките, не могат за бъдат билкари.

15. Подчертайте правилната форма за множествено число на съществителните имена.

- а) Осем (проекта / проекти) Еразъм + бяха одобрени от Европейската комисия.
- б) В стари времена мартениците са представлявали само два усукани (конеца / конци) – единият червен, а другият бял.
- в) Имаше няколко (венеца / венци) пред паметника на Кирил и Методий.
- г) Над 200 (ученика / ученици) от нашето училище участваха в празненствата по случай 24 май.

16. В кое изречение има грешка при членуването ?

- а) Свети Патрик е най-почитаният светец в Ирландия.
- б) Интересно френско събитие е „Пролетта на поетите“.
- в) По време на карнавалният период в Унгария по традиция се провежда двубой между войводата Цибере и кралят Кранц.
- г) В нощта на 30 април срещу първи май в Чехия се издигат клади, на които символично се изгарят вещиците.

17. Съставете по едно изречение с глаголите оказвам и указвам.

.....

.....

18. В коя от подчертаните думи има правописна грешка ?

По традиция на Благовещение се приготвя риба с **ориз(а)**, пита, намазана с **мед(б)** и лукник. Трябва непременно да има нещо зелено – салата, **лапат(в)**, коприва, **магданоз(г)**.

19. За всяка от подчертаните думи отбележете дали са употребени с основното си или с преносното си значение ?

Изгониха ни(а) - бяхме невъзможни.

Смехът ни бе решил да ни е враг -
избухна между тестовете сложни,
разрошен(б) и подкупващ. Даже как

завързваше **добрите(в)** химикалки
с невидими конци, вълнуващ, син
и **смеехме се(г)** просто неразбрали,
че не е лодка синият ни чин,...

(Петя Дубарова)

- а)
- б)
- в)
- г)

20. Попълнете празните места с подходящата дума.

Според друго народно вярване на Благовец се пробуждат гущерите и змиите и **(а)** навън. По стара българска традиция за българите змията е **(б)** животно, тъй като носи духа на техните прадеди. Нейното убиване се счита за **(в)**, но тя може да се прогони далеч от къщата чрез различни обреди. Стопанката на къщата **(г)** с метални предмети и обикаля двора ѝ, а също и със запалени факли, като изрича заклинания: "Бягайте змии и гущери, че иде Благовец".

От „Български традиции и обичаи на Благовещение“

- а) изскачат / излизат / изпълзвяват
- б) любимо / свещено / омразно
- в) грях / грешка / престъпление
- г) звъни / дрънчи / тропа

21. Прочетете стихотворението „Заточеници“ на Пейо Яворов и напишете аргументативен текст в обем до 4 страници на тема „Страдание и носталгия по Родината“.. Преди текста отбележете жанра му – интерпретативно съчинение или есе.

От заник-слънце озарени,
алеят морски ширини;
в игра стихийна уморени,
почиват яростни вълни...
И кораба се носи леко
с попътни тихи ветрове,
и чезнете в мъгли далеко
вий, родни брегове.

И някога за път обратен
едва ли ще удари час:
вода и суша – необятен,
света ще бъде сън за нас!
А Вардар, Дунав и Марица,
Балкана, Странджа и Пирин
ще греят нам – до гроб зарица
сред споменът един.
Рушители на гнет вековен –
продаде ни предател клет;
служители на дълг синовен –
осъди ни врага заклет...
А можехме, родино свидна,
ний можехме с докраен жар
да водим бой – съдба завидна! –
край твоя свят олтар.
Но корабът, уви, не спира,
все по-далеч и по-далеч
лети, отнася ни... Простира
нощта крилото си – и веч
едва се мяркат очертани
на тъмноодър небосклон
замислените великани
на чутният Атон.
И ний през сълзи накупели
обръщаме за сетен път
назад, към скъпи нам предели,
угаснал взор, – за сетен път
простираме ръце в окови
към нашият изгубен рай...
Горчива скръб сърца ни трови. –
Прощавай, роден край!

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ:

ЗАДАЧА	ОТГОВОР	БРОЙ ТОЧКИ
1.	в	1
2.	г	1
3.	в	1
4.	а	1
5.	в	0,5
6.	б	0,5
7.	лекарство	1
8.	в	1
9.	б	1
10.	в	1
11.	мрачен / тъмница, тъмнина ... / светъл (неизчерпателен списък от думи)	За всеки верен отговор по 1 т. общо 3
12.	в	1
13.	б	1
14.	а) невярвайки / б) не простите / в) неочаквано / г) неумеещите	За всеки верен отговор по 0,5 т. общо 2
15.	а) проекта / б) края / в) венеца / г) ученици	За всеки верен отговор по 0,5 т. общо 2
16.	в	1
17.	Свободен отговор	За всеки верен отговор по 0,5 т. общо 1
18.	в	1
19.	а) основно б) преносно в) преносно г) основно	За всеки верен отговор по 0,5 т. общо 2
20.	а) изпълзват б) свещено в) грях г) дрънчи	За всеки верен отговор по 0,5 т. общо 2
21.	Аргументативен текст или есе	15

Времетраене: 2 астрономически часа

Общ брой точки – 40

Брой точки.....

Превръщане на точките в оценка – формула $2+(к/р \cdot 4)$

К – броят точки, който е събран

Р – максималният брой точки

Оценка.....

Критерии за оценяване на интерпретативно съчинение

I. Литературни компетентности – максимален брой точки – 5

Разбиране и осмисляне на условия характер на литературата – от 0 до 1 т.

Знания за процесите в литературната история, автора и творбата – от 0 до 1 т.

Умения да се прилагат знания за строежа и функционирането на литературната творба и изясняване на зададени проблеми – от 0 до 2 т.

Интерпретиране на художествените смисли съобразно поставен проблем –от 0 до 1 т.

II. Знания и умения за изграждане на аргументативен текст – максимален брой точки – 6

Наличие на теза, съответстваща на темата и проблема – от 0 до 1 т.

Адекватна, конкретна и изчерпателна аргументация – от 0 до 2 т.

Логическа последователност на аргументацията – от 0 до 1 т.

Ясно структурирани и смислово свързани композиционни части (Увод, изложение, заключение) – от 0 до 2 т.

III. Езикови норми – максимален брой точки – 4

Знания и умения за прилагане на лексикалната норма – от 0 до 1 т.

Знания и умения за прилагане на граматичната норма – от 0 до 1 т.

Знания и умения за прилагане на правописната норма – от 0 до 1 т.

Знания и умения за прилагане на пунктуационната норма – от 0 до 1 т.